

Nuorten Tiedeakatemia
Young Academy Finland
Mariankatu 5 A
00170 Helsinki

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Nuorten Tiedeakatemia kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto Suomen Akatemian toimikuntarakenteen uudistamisesta.

Nuorten Tiedeakatemia pitää erittäin tärkeänä, että tärkeimmän kansallisen tutkimusrahoittajan toimintaa ja sitä ohjaavaa lainsäädäntöä kehitetään vastaamaan nopeasti muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksiin. Vastikään väitelleille tutkijoille Suomen Akatemian rahoitus on tärkein instrumentti itsenäisen tutkijanuran rakentamisen vaikeassa tehtävässä. Käytännössä onkin usein niin, että Suomen Akatemian rahoitus on konkreettisin keino jarruttaa viime aikoina otsikoihin nousutta väitelleiden “aivovuotoa” ulkomaille. Täten Suomen Akatemian rakenteilla ja toimintakäytännöillä on suuri vaikutus koko suomalaiseen tutkimusjärjestelmään. Tässä olennaista ei ole vain rahoituksen riittävyys, vaan myös luottamus rahoituksen myöntäjän tasapuolisuuteen ja ennakoitavuuteen.

Ehdotettu toimikuntarakenne on mielestämme tarkoituksenmukainen. Hyvää on, että rakenne on yhdenmukainen Euroopan Tutkimusneuvoston toimikuntarakenteen kanssa.

Pidämme kannatettavana, että toimikuntauudistuksessa tavoitellaan Suomen Akatemian tiedepoliittisen roolin terävöittämistä. Suomalainen korkeakoulupoliittinen keskustelu painottuu koulutusasioihin (esim. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030 on huomattavasti yksityiskohtaisempi ja konkreettisempi koulutuksen kuin tutkimuksen osalta), ja tiedepoliittiselle keskustelulle on mielestämme suuri tarve; pyrimme uutena tiedeorganisaationa sitä itsekkin piristämään. Esitys jättää kuitenkin pimentoon sen, miten tämä tiedepoliittinen rooli on tarkoitus käytännössä toteuttaa. Onko näiden tiedepoliittikan asiantuntijapalveluiden tuottajaksi ajateltu toimikunnat vai Suomen Akatemian henkilökunta? **Mielestämme olisi syytä kirjata tämä tiedepoliittinen rooli myös toimikuntien tehtäväksi lain 5 pykälään.**

Tervehdimme ilolla pyrkimystä tehdä toimikuntien valinnasta avoimempaa ja läpinäkyvämpää. **Tämän tavoitteen toivoisimme näkyvän myös lain tai asetuksen tekstissä, jossa mielestämme voitaisiin todeta, että toimikuntien jäseniksi on avoin haku.** Jatkossakin yliopistoja, tiedeakatemiaita ja tieteellisiä seuroja tulisi kuulla valintaprosessissa, mutta avoin haku edistäisi tasa-arvoa, kun toimikuntien jäseniksi saataisiin paremmin edustajia nyt aliedustetuista ryhmistä sekä pienemmiltä tieteenaloilta. Avoin haku toisi myös uskottavuutta ja edustavuutta toimikuntien tiedepoliittisen roolin hoitamiseksi.

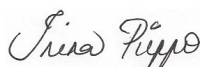
Laki- ja asetusesityksen perusteluissa on asetettu tavoitteeksi yhdenmukaistaa toimikuntien toimintatapoja. **Pidämme tätä hakijoiden oikeusturvan takaamiseksi erittäin tärkeänä tavoitteena** ja toivomme, että tämä periaate toteutuu myös Suomen Akatemian sisäisessä uudistusprosessissa johtosäännön ja muiden käytäntöjen osalta. Etenkin usean toimikunnan alueelle osuvien monitieteisten tutkimusprojektien osalta tämä poistaisi tarpeetonta “taktikointia”.

Näin hakijan näkökulmasta Suomen Akatemian uudistusta seuraavina koemme, että tärkein uudistustyö tehdäänkin juuri Suomen Akatemian sisällä, toimikuntien ja arviointipaneelien toimintatapoihin ja paneelien ja toimikuntien väliseen työnjakoon liittyen. Etenkin ensimmäisiä kertoja Suomen Akatemian rahoitusta hakeville nuorille tutkijoille arviointipaneelista saatu palaute on erittäin tärkeää. **Esitämme harkittavaksi monien vastaavien rahoittajien tapaa, jossa tutkijalla on mahdollisuus korjata hakemustaan paneelin palautteen perusteella ja lähettää se seuraavalla hakukierroksella uusintahakemuksena samalle paneelille.** Tämä tekisi hakuprosessista hakijan kannalta ennakoitavampaa ja nähdäksemme vähentäisi myös Suomen Akatemian tiedeasiantuntijoiden ja paneelien työtaakkaa.

Hyväksytty Nuorten Tiedeakatemian hallituksen kokouksessa 13.12.2017

Tommi Himberg
puheenjohtaja

Irina Piippo
sihteeri